

Benjamin M. Bukowski

OPĘTANA

Postaci

EWA – 89 lat, przykuta do łóżka

ADA – 64 lata, córka Ewy

JOLA – 78 lat, sąsiadka i opiekunka Ewy

DOMINIK – 31 lat, wnuk Ewy, syn Ady

oraz

TELEEGZORCYSTA/KSIĄDZ/DOKTORKA/CIOCIA RENATA/SZATAN

***UWAGA 1:** Znaczna część akcji dzieje się symultanicznie w różnych przestrzeniach. Ewa leży przykuta do łóżka medycznego w swoim mieszkaniu, odwiedzana przez Jolę. Ada w swoim mieszkaniu. Dominik – w podróży. Rozmowy Ady z innymi postaciami odbywają się przez telefon. Mimo tego postaci mogą współwystępować na scenie – dialog nie musi pokrywać się z inscenizacją.*

***UWAGA 2:** Didaskalia są ograniczone do minimum, by pozostawić inscenizatorom wolność. Co do zasady, Jola zajmuje się działaniami związanymi z opieką nad Ewą, Ada – ciągłą pracą u siebie w domu, Ewa – leżeniem.*

***UWAGA 3:** W sztuce okresowo zanika interpunkcja. W założeniu autora są to momenty wzmożonej emocjonalności postaci, odzwierciedlające rytm ich mówienia.*

SCENA 1

JOLA

No i skończyłam.

EWA

Gównu skończyłaś.

JOLA

Jedzonko dostałaś. Wyprałam pościel. Dupka umyta. Zmieniona pielucha. Wieczorem będę.

EWA

Ja cię nienawidzę.

JOLA

A ja się modlę za ciebie.

Przez chwilę stoi nad Ewą, jakby się nad czymś zastanawiała.

JOLA

No, to idę.

EWA

Wiesz, kochana, że ja żartowałam.

JOLA

Ja już nie wiem, kiedy ty żartujesz, Ewa, kiedy kłamiesz, a kiedy mówisz na poważnie.

EWA

Ja nigdy nie kłamię.

JOLA

Ty jesteś straszna kłamczucha, Ewa.

EWA

No, już, nie gniewaj się. Chodź tu.

JOLA

Co chcesz?

EWA

No chodź, no usiądź przy mnie na chwilę.

Jola przysuwa krzesło do łóżka, na którym siedzi Ewa. Ewa łapie ją za rękę.

EWA

Oleńka.

JOLA

No co chciałaś.

EWA

Oleńka moja kochana.

JOLA

Kochana, kochana, a ciągle krzyczysz na mnie i mnie wyzywasz.

EWA

Córuś ty moja. Ty jesteś moja córuś.

JOLA

Masz córkę. Ada dobra córka. Ja się tobą tylko opiekować przychodzę, ja prawie jestem w twoim wieku.

EWA

Dobra tam.

JOLA

Ty do wszystkich – córuś, synuś. A potem wyzywasz.

Przez chwilę siedzą w milczeniu.

JOLA

Na kolację pierogi ci zrobię.

EWA

Sram na pierogi.

JOLA

Dobra, idę.

Chce wstać. Ewa przytrzymuje ją.

EWA

No zostań.

JOLA

Telewizor ci, Ewa, włączę.

EWA

Same głupoty w tym telewizorze.

Ja nie oglądam.

JOLA

Dobra, dobra.

EWA

No mówię ci, że nie oglądam.

JOLA

To najwyżej wyłączysz.

EWA

Posiedź jeszcze. Syn twój, mówiłaś, na wakacje wyjechał z wnukami.

JOLA

Do kościoła idę. Za brata się pomodlić.

EWA

A to mi powiedz –

JOLA

No –

EWA

Jak ty taka katoliczka jesteś –

JOLA

Ty znowu będziesz bluźnić.

EWA

Ja się zapytać chciałam.

JOLA

No pytaj.

EWA

Bo ja wszystko w tej religii rozumiem –

JOLA

Ty mi znowu chcesz jakiś numer wyciąć.

EWA

Ale jak Matka Boska mogła być dziewicą?

Rozmowa zmienia się w rozmowę telefoniczną Joli i Ady.

JOLA

Jak Matka Boska mogła być dziewicą? Tak zapytała.

ADA

Ale że chodzi o to, jak mogła urodzić syna jako dziewica?

JOLA

Nie, że jak mogła być dziewicą, jej chodziło o to –
Wstyd mi mówić, no, prawda, jej chodziło o to –

ADA

Że bez seksu?

JOLA

Bez seksu.

ADA

Wie pani co, pani Jolu –
Tyle jest różnych rzeczy w Piśmie Świętym i akurat to ją najbardziej dziwi.

JOLA

No widzi pani.
To samo jej powiedziałam.
Ewa, ja rozumiem, że trudno uwierzyć w zmartwychwstanie.

ADA

No ale taka właśnie jest moja matka.

JOLA

Ano tak.

ADA

Ona zawsze tak naprawdę myślała tylko o jednym.

JOLA

No ja wiem.

ADA

Ja pani opowiadałam, pani Jolu.

JOLA

A pewnie, że tak. Ale ona sama.
Ona co raz, wie pani, opowiada.

Że ta jej koleżanka to, a tamta tamto. Że ta jest głupia, a ta nie żyje, a potem –

ADA

Tak, tak, pani Jolu, jestem.

JOLA

A potem to ona normalnie

Że z tej koleżanki mężem to spałam

A z tym to miałam romans jak koleżanka była w ciąży

ADA

Proszę się nie przejmować.

JOLA

Ja jej mówię, że jak ona tak będzie, to pójdzie do piekła.

ADA

No teraz to ona nie będzie.

JOLA

No teraz to nie.

Ale opowiadać to będzie, cały czas. Mówi, że co innego jej zostało. A mi od słuchania tego uszy więdną. Ja naprawdę nie chcę. I ona jeszcze cieszy się tak z tego, taka dumna.

ADA

Pani Jolu, ja mam jedną prośbę.

JOLA

No.

ADA

Żeby jej nie straszyć piekłem.

JOLA

No rozumiem.

ADA

Wie pani, ja to pani kiedyś tłumaczyłam.

JOLA

No ale to dla jej dobra, żeby ona się jeszcze nawróciła –

ADA

Pani Jolu, nie każdy musi być wierzący.

JOLA

No wiem.

Ale jak nie będzie, to pójdzie do piekła, a ona przecież już w tym wieku –

ADA

Wiem, pani Jolu, rozumiem, ale Ewy się przecież nie zmieni.

JOLA

No nie zmieni.

ADA

A wie pani, że ją to tylko denerwuje –

JOLA

No okropnie, wścieka się zawsze i mnie wyzywa –

ADA

I ona pani narobi przykrości, i ją samą to widać złości –

JOLA

Ano właśnie.

ADA

To lepiej czasem odpuścić.

JOLA

Ja pompejanki za nią zmawiam.

ADA

I to, mam nadzieję, może pomóc. Ale zmuszać jej do niczego nie można –

JOLA

No ja nie zmuszam, tłumaczę –

ADA

I bardzo dobrze, pani Jolu.

JOLA

Tylko po co ona sama ten temat ciągle wywołuje. Ona wie, że mnie to przykreść sprawia. I zawsze tak zaczepi, jak teraz z Matką Boską –

ADA

Ja jej, pani Jolu, powtarzam, żeby nie zaczepiała, żeby dała spokój –

JOLA

A to to ja wiem. Ale to nic nie daje. Gorzej jeszcze, bo wtedy na złość, wie pani –

ADA

Wiem, wiem doskonale, znam matkę bardzo dobrze.

JOLA

Ale dobra. Ja spróbuję z pompejankami tylko.

ADA

No, to wystarczy –

JOLA

Ja jej zresztą raz powiedziałam o tym, ale niepotrzebnie. Bo ona wtedy, żebym, przepraszam, spierdała z tymi pompejankami –

Rozmowa zmienia się w rozmowę Ady z Dominikiem.

ADA

No i dobrze, niech nawet odmawia.

DOMINIK

Tak, jak ma taką potrzebę.

ADA

Ona jest bardzo wierząca. Potrzebuje. Ja to szanuję.

No a babcię swoją to wścieka.

DOMINIK

W tym akurat też trudno się jej dziwić.

Jaka jest, taka jest. Ale nikt jej nie powinien zmuszać do religii.

ADA

Ja Joli tłumaczę. I mówię.

Ale muszę uważać.

To jest dla niej bardzo czuły punkt. A jak ona się obrazi, kto przyjdzie do babci?

DOMINIK

No nikt nie przyjdzie. Nikt faktycznie za te pieniądze to do niej nie przyjdzie.

Pauza.

DOMINIK

Mówiłaś, żeby odmawiała pompejanki, jak chce odmawiać, ale żeby nie mówiła o tym babci?

ADA

Mówiłam.

DOMINIK

I?

ADA

To nie pomaga.

DOMINIK

Ja będę w Kaliszu w tym tygodniu. To babcię odwiedzę.

ADA

To znaczy, że tę konferencję masz już w tym tygodniu.

DOMINIK

Tak.

ADA

Drugi koniec Polski.

DOMINIK

Muszę. Będą nas wdrażać do nowych standardów ochrony danych. Zresztą nie widziałem babci prawie od roku, będzie okazja, żeby nadrobić – wstyd mi.

SCENA 2

Ewa śpi z pilotem od telewizora w ręku. W telewizji nagranie telegzorcysty.

TELEEGZORCYSTA

Szatan to z greckiego fałszywy doradca. Nieprzyjaciel, zwodziciel, książę kłamstwa.

DOMINIK

Ja to mam po babci.

TELEEGZORCYSTA

W samej istocie szatana tkwi to, że będzie nas zwodził. Szatan nigdy nie opowie się po stronie prawdy.

DOMINIK

Ja tego nie chcę mieć, ale mam, mam to w genach, przepraszam.

TELEEGZORCYSTA

Szatan wypacza rzeczywistość, obiecując nam coś, co wydaje się realne. Przeinaczając jakiś fragment prawdy, jakiś element tego, co jest dobre, i obracając go na swoją korzyść. Mami nas w bardzo umiejętny sposób.

DOMINIK

Ja już wiem, że ja tam nie pojadę. Ja już wiem, że mnie tam nie będzie, że nie mogę, że wybiorę coś innego –

I tego nie mówię. I zwodzę. I mamę. I babcię. I siebie też zwodzę, bo jak to mówię, to wydaje mi się przez chwilę, że jestem zupełnie szczery. I że faktycznie zamierzam zrobić to, co obiecuję. Żeby tylko choć na chwilę zadowolić tych, których kocham –

TELEEGZORCYSTA

Szatan w swojej istocie jest niezdolny do miłości.

DOMINIK

Mimo że wiem, że potem złamanie obietnicy skrzywdzi ich tysiącrotnie bardziej.

TELEEGZORCYSTA

Szatan jest egoistą, jest pierwszym narcyzem w dziejach.

Ewa budzi się.

EWA

Jola! Jola, gdzie jesteś! Jola, przychodź tu natychmiast.

Chwyta kij od miotły leżący przy łóżku i zaczyna walić w sufit.

EWA

Halo, tam na górze, słyszysz? Głodna jestem. I pilot się rozładował, a tu w telewizji jakieś pierdoły lecą, ja nie chcę tego słuchać! Jola!

SCENA 3

Wchodzi Jola.

JOLA

Nie krzycz tak, przecież już schodziłam.

EWA

Głodna jestem.

JOLA

Wytrzymasz pięć minut. Ósma godzina jest. Normalnie do jedenastej cię nie idzie dobudzić.

EWA

Piętro wyżej mieszkasz. Mogłabyś częściej zaglądać.

Jola wyłącza telewizor.

EWA

Zostaw.

JOLA

Krzyczałaś, żeby to wyłączyć.

EWA

Nie, że wyłączyć, tylko że tego księdza głupiego nie chcę.

JOLA

On bardzo dobrze mówi.

EWA

Dobra tam, dajże spokój.

Jola włącza telewizor, zmienia kanał na telewizję śniadaniową.

JOLA

Może być?

EWA

Pierdoły takie tam.

JOLA

To przełączę.

EWA

Nic nie przełączaj, zostaw.

JOLA

Mówisz – pierdoły takie tam, i oglądasz.

EWA

No bo co ja mam innego robić.

JOLA

Kupka w nocy była?

EWA

Nic nie było. Jeść mi daj.

JOLA

A siku?

EWA

No siku było.

JOLA

Poczekaj, pieluchę ci zmienię w takim razie.

EWA

Jeść, mówię! Głodna jestem!

JOLA

Nie histeryzuj, najpierw ci zmienię pieluchę, a potem dam ci jeść, zaraz, żebyś w mokrym nie leżała.

EWA

Mogę leżeć. Jedzenie najpierw.

JOLA

Od tego się możesz znowu nabawić zapalenia pęcherza. Pamiętasz, jak to boli?

EWA

No dobra, ale ty mnie chcesz z głodu wykończyć.

Jola zajmuje się zmianą pieluchy Ewy.

JOLA

A tabletki wzięłaś swoje? Te na nadciśnienie?

EWA

Ja na nie nie mam siły.

JOLA

Jak nie będziesz brała, będą problemy –

EWA

Trudno, ja ich nie mogę.

JOLA

Lekarka kazała. I pani Ada mówiła, żeby cię pilnować.

EWA

Książdz był dzisiaj u mnie w nocy.

JOLA

Ewa, co ty znowu wymyślasz.

EWA

No był ksiądz. Przyszedł.

JOLA

Nie było żadnego księdza.

EWA

Był, przysięgam.

Jola przystaje.

JOLA

Jak w nocy?

EWA

Mieszkanie było otwarte, przyszedł i się modliliśmy.

JOLA

Aha.

EWA

Jak Boga Kocham.

JOLA

Ty o Bogu nic nie mów.

EWA

Chciał, żebyśmy się pomodlili.

JOLA

Ale przecież ty jesteś niewierząca.

EWA

Ano właśnie.

JOLA

To się z nim nie modliłaś.

EWA

No nie modliłam, ale chciał, żebyśmy się modlili. Ja mu mówiłam właśnie, że ja nie chcę. Że ja się nie chcę modlić. Wiesz, co ja myślę o księżach.

JOLA

I co potem?

EWA

Co – co potem?

JOLA

O czymś rozmawialiście, wyszedł?

EWA

No wyszedł.

JOLA

A kiedy wyszedł?

EWA

Co ja –

Ja nie wiem.

Nie męcz mnie, skąd ja mam wiedzieć, kiedy on wyszedł.

Ja nie pamiętam.

JOLA

Ale ty zmyślasz, Ewuniu.

EWA

Jezus Maria, ja nie zmyślam, naprawdę.

JOLA

Ja cię prosiłam –

Żebyś ty nadaremno nie wzywała, nie bluźniła, jak nie wierzysz.

EWA

A będę wzywała kogo mi się podoba

Ty byś chciała moja córka by chciała

Ty byś chciała żebym ja nie była wolna żeby mi nic nie było wolno ja wiem

JOLA

Co ty wymyślasz Ewa

EWA

Ty byś chciała tymi swoimi księżmi

Ci księża by chcieli oni się wszędzie wtykają

A dzieci jak molestują a gosposie jak gwałcą

Ja widziałam jak on na mnie patrzy

JOLA

Nie było żadnego księdza Ewa

EWA

Był był

A ja wcale nic z księdzem nie muszę

JOLA

Pewnie że nic nie musisz

Ale księdza nie było

EWA

To jest wolny kraj ja jestem wolną osobą

JOLA

Nikt ci nie mówi że nie jesteś wolna

EWA

Ale oni by chcieli

Wy byście chciały ty byś chciała

Córka by chciała żebym nie była wolna

Żebym leżała tutaj ciągle by chciała

Ty byś chciała żebym ja umarła

Tylko wcześniej żebym się wypowiadała żebyś ty nie miała grzechu

JOLA

No pewnie Ewa że byś się mogła wypowiadać

EWA

A ja nie chcę

JOLA

Wiem że nie chcesz

EWA

I nikt mnie nie zmusi

Nikt mnie nie zmusi żebym się wypowiadała

Żebym jakiemuś obcemu facetowi mówiła co ja robiłam

Wiem że on by chciał słyszeć co ja robiłam

To są wszystko starzy zboczeńcy

Widziałam jak na mnie patrzy

JOLA

Żadnego księdza nie było

EWA

Chociaż ten akurat młody był przystojny

JOLA

Coś ci się kochana uwidziało

EWA

Leżę tu do łóżka przykuta

Nie mogę się nawet ruszyć

Jakbym była sprawna tyle byście mnie widziały

Ja kiedyś pół świata zjeździłam

Ja z takimi ludźmi jak wy nie musiałam mieć nic wspólnego

A teraz leżę i co

I o wszystkim za mnie decydujecie

JOLA

Trzeba ćwiczyć Ewunia

Trzeba

Trzeba było nie wyrzucać rehabilitanta

EWA

Jak ja mam być wolna

JOLA

No sama przed chwilą mówiłaś

EWA

A ty się nade mną znęcasz

JOLA

Ja się tobą opiekuję

EWA

Córka się nade mną znęca

Ja tego mam dość ja tego nienawidzę

JOLA

Ja też mam dość

EWA

Ja ciebie nienawidzę

JOLA

Idę owsianki ci przygrzeję

Potem cię wrócę natrę

SCENA 4

JOLA

Pani Ado ja się boję że pani Ewie się miesza

ADA

Rozumiem

Co się miesza

JOLA

No miesza się mówiła że ksiądz do niej przyszedł

ADA

Że ksiądz przyszedł

JOLA

A no tak mówię pani

ADA

A nie zostawiła pani otwartych drzwi Może jakiś oszust

JOLA

Nie oszust pani Ado

Ona mówi że ksiądz w środku nocy do niej przyszedł mieszkanie było zamknięte
zamykam mieszkanie na noc

ADA

Może zmyśla

JOLA

No właśnie właśnie może wie pani pani Ado to jest właśnie najgorsze

ADA

Że nie wiadomo kiedy ona zmyśla a kiedy nie i po prostu się jej miesza

JOLA

Tak ano właśnie

ADA

W tym wieku może się mieszać ona w końcu ma prawie pięćdziesiąt lat

JOLA

No ja nie mówię że nie

ADA

Tylko że ona od zawsze kłamała więc człowiek nie wie nigdy

JOLA

No nie wie pani Ado

Pauza.

JOLA

To nie jest jedyna rzecz dziwna co ona ostatnio mówi

ADA

Jak człowiek leży w łóżku

Od roku ponad leży w łóżku

JOLA

Właśnie właśnie

ADA

Ja pani powiem pani Jolu

Że ona to i tak ma końskie zdrowie

JOLA

Bo ona mówiła –

Ano tak końskie zdrowie

Ona mówiła pani Ado na przykład że brat przyszedł ją trzymać za rękę

ADA

Brat nie żyje od dwudziestu lat nie żyje

JOLA

Jej się miesza mówi o wnuku a chodzi jej o zięcia

ADA

A to się jej zawsze mieszało

JOLA

Albo dzieci pani Ado

ADA

Co dzieci –

JOLA

Mówi, że ją dzieci odwiedzają.

ADA

Ale że dzieci w sensie, że małe –

JOLA

Że dzieci, jej dzieci –

ADA

Ale to ja jedna jestem.

JOLA

To samo mówiłam. A ona, że wszystkie siedem.

ADA

Wszystkie siedem –

JOLA

Tak, że dzieci wszystkie siedem –

ADA

Siedmioro –

JOLA

Ano. Ja kiedyś wracam do niej z zakupami, żeby obiad zrobić, a ona, że właśnie wyszły.

ADA

A skąd się jej wzięło, że siedem?

JOLA

A to nie wie pani?

ADA

Nie, co?

JOLA

A to nic, ja jak zwykle za dużo. Ja nie powinnam mówić.

ADA

Ale o czym, pani Jolu?

JOLA

Ja zaczynać nie powinnam. Nic. Pani taka dobra, tak jak ja wierząca, serce by pani pękło.

SCENA 5

DOMINIK

Mama?

ADA

Dominik?

DOMINIK

Jak tam u babci?

ADA

Właśnie z Jolą rozmawiałam. Mówiła – chciała –
Jola powiedziała coś o tym, że babcia zaczyna majaczyć.

DOMINIK

Tylko żeby to nie był jakiś udar.

ADA

Nie, że tak od jakiegoś czasu jej się miesza.

DOMINIK

No to to wiem.

ADA

I potem, że babcia opowiadała coś o siedmiorgu dzieci.

DOMINIK

Swoich?

ADA

Tak, swoich.

DOMINIK

No miesza się jej, niestety.

ADA

Ale potem Jola chciała mi coś jeszcze powiedzieć na ten temat. Tylko że mi nie powie,
bo ja taka wierząca, taka dobra, i że pęknie mi serce –

DOMINIK

Że dobra, to wiem. Ale że taka wierząca?

ADA

Ja tak muszę jej mówić, wiesz o tym, że ona nie akceptuje, jak ktoś nie jest tak mocno
jak ona wierzący –

DOMINIK

To jest fanatyczka.

ADA

No mocno wierzy, ale to jej prawo –

DOMINIK

Mocno i tak niezdrowo –

ADA

No ale że ona coś wie o tym siedmiorgu dzieci. Że się to babci znikąd nie wzięło.

DOMINIK

No to nie wiem. Może babcia –
Skoro ona miała takie rozbudowane życie erotyczne.
Może –
Skoro Jola tak bardzo nie chce powiedzieć –
Może chodzi o przerwane ciążę.

Pauza.

DOMINIK

No, w każdym razie dowiem się niedługo, co u babci.

ADA

Jedziesz?

DOMINIK

Tak, tak, jadę.

ADA

Droga ciężka?

DOMINIK

No ruch duży. Dzisiaj śpię w Krakowie, pojutrze Warszawa na trzy dni. No i potem do babci.

ADA

Dominik –

DOMINIK

Tak?

ADA

Nie chciałam tego wiedzieć, nie chcę się wtrącać –

DOMINIK

Ale?

ADA

Ale dowiedziałam się przypadkiem –
Dominik, naprawdę nie chciałam tego wiedzieć –

DOMINIK

Że?

ADA

Że w tym tygodniu umówiłeś się na wyjazd na Mazury ze swoją byłą. Nie ma żadnego Krakowa i żadnej Warszawy.

Cisza.

ADA

Dominik, jesteś tam?

DOMINIK

Jestem.

ADA

Ja nie chcę o tym mówić. Ja cię nie chcę stresować, żebyś nie rozbił samochodu. To w ogóle nie jest moja sprawa jako matki. Ja ci już mówiłam, że możesz się spotykać, z kim chcesz, możesz robić, co chcesz, to jest twoje życie.

DOMINIK

Wiem.

ADA

Ja tylko dlatego o to pytam, bo mówiłeś, że będziesz w Kaliszu, i że odwiedzisz babcię.

DOMINIK

Bo będę.

ADA

Nie musisz mnie kłamać.

DOMINIK

Nie kłamię.

ADA

Jedziesz na Mazury?

Pauza.

DOMINIK

Jadę.

ADA

Dlaczego mnie okłamujesz? Dlaczego wszyscy mnie okłamują.

DOMINIK

Przepraszam.

ADA

Wiesz, że nie musisz jechać do Kalisza.

DOMINIK

Wiem, ale pojedę.

ADA

Ja nawet przecież mówiłam, że nie powinieneś tam jechać. Że bezpieczniej będzie odpuścić.

DOMINIK

Ja tam mam konferencję.

ADA

Nie masz żadnej konferencji, sprawdziłam.

Cisza.

DOMINIK

Pojadę, odwiedzę babcię.

ADA

Nie kłam mnie tylko, proszę.

Cisza.

DOMINIK

Przepraszam. Będę uważał po drodze. Dawał znać co godzinę. No i od babci, za te kilka dni. Kocham cię najmocniej.

SCENA 6

Ada siedzi sama w kuchni. Zapala papierosa. Drżą jej ręce. Płacze. Telefon.

ADA

Pani dzwoniła, pani Jolu. Ja bardzo przepraszam, ale nie słyszałam telefonu.

JOLA

No.

ADA

Pakowałam syna na wyjazd, na konferencję.

JOLA

Ano właśnie, co u niego?

ADA

No dobrze, pani Jolu, jak to w tym wieku. Zapracowany. Kraków, Warszawa, konferencję jakąś ma.

JOLA

A to przyjedzie do Kalisza?

Pauza.

ADA

Myślę, że nie przyjedzie.

No, w każdym razie, pakowałam go, potem odkurzałam, musiałam jeszcze obiad teściom zawieźć.

JOLA

Ano właśnie, właśnie. Robota, pani Ado, jak to mówią, lubi głupiego.

ADA

Żeby pani wiedziała.

JOLA

No właśnie.

ADA

I jak się mama czuje?

JOLA

A dobrze, byłam u niej przed chwilą właśnie.

ADA

Humor ma dobry?

JOLA

A wie pani, zwyzywała mnie znowu.

ADA

Zwyzywała?

JOLA

No że głupia jestem. Widzi pani, że studiów nie skończyłam.

ADA

Pani Jolu. Ja zawsze mówię, że nieważne, czy ktoś skończył studia, tylko czy jest dobrym człowiekiem.

JOLA

No. Ano właśnie.

ADA

Zresztą mama sama nie skończyła.

JOLA

Właśnie, więc niech mi już tak nie mówi. Ale ja jej tego nie mogę powiedzieć, bo ona się strasznie złości.

ADA

Niech się pani, pani Jolu, nie pozwala tak obrażać. Następnym razem, jak tak będzie mówiła, to proszę powiedzieć, że sobie pani po prostu nie życzy.

JOLA

No. To ja jej mówię przecież. To oczy się jej takie złe robią. I cieszy się. No cieszy się po prostu, pani Ado, że mi przykrość robi.

ADA

Ja bardzo przepraszam za mamę.

JOLA

No. Wiem przecież, że nie pani wina. Ona już taka jest po prostu.

ADA

Obraża.

JOLA

Ano właśnie.

ADA

Proszę poczekać. Ja do mamy zadzwonię –

JOLA

Może lepiej nie dzwonić.

ADA

Trzeba. I tak miałam dzwonić. Dzisiaj tylko raz dzwoniłam.

JOLA

Bo ona źle od pani słyszy.

ADA

Wiem, czasem muszę po trzy razy –

JOLA

Może ona coś naciska –

ADA

Albo po prostu nie chce mnie słyszeć –

JOLA

To ja się rozłączam, tak?

ADA

Tak, dziękuję, pani Jolu. Potem się jeszcze odezwę.

Rozłączają się. Ada wciąż z papierosem, zbiera się do telefonu do matki. Dzwoni.

EWA

Tak się nie da. Tak się po prostu na dłuższą metę nie da. Nie można być ciągle, chronicznie, z przymusu samotnym. Nie można być zmuszanym przez bliskich, dzień w dzień, do tego, żeby tak wegetować. Bo jak to inaczej nazwać, jeżeli nie wegetacją? Rozmowy przez telefon. Piętnaście minut dziennie. A ja sram na te rozmowy. Wizyty raz na rok. I na ile? Na dzień. Niecały. I od razu coś załatwić. Wejść. Posprzątać. Wyjść. To ja już wolę, żeby w ogóle mnie nie odwiedzać. Ja spokój w takim razie wolę mieć, w spokoju zdechnąć.

ADA

Jak już jestem, muszę jak najwięcej pozałatwić.

EWA

Jak już jesteś, jak już jesteś. Ale cię nie ma.

ADA

Praca – teściowie –

EWA

Ważniejsi od własnej matki.

ADA

Jak już jestem i próbuję rozmawiać, oglądasz telewizję.

EWA

Mam czekać z laurką?

Wejść. Posprzątać. Wyjść gdzieś na pół dnia. Dzwonić jeszcze po drodze. I jeszcze bez zapowiedzi zawsze przyjazd –

ADA

Posłuchaj.

EWA

Nie, to ty posłuchaj, bo jeszcze nie skończyłam.

ADA

Bez zapowiedzi, bo inaczej dostajesz hysterii.

EWA

Może. Bo jak ja mam nie dostawać hysterii. Co mi innego zostało oprócz hysterii.

ADA

Jak chciałam, żebyś z nami zamieszkała, powiedziałaś, że to pierdolisz. Że nie chcesz, bo jest z nami nudno. Że srasz na to i że wyjeżdżasz. Cytuję.

EWA

No bo było nudno.

Ale teraz jestem niedołączna i trzeba się mną zająć.

ADA

A jak mówię, że przyjedziemy, tego samego dnia zaczynasz krzyczeć, że się pali, że umierasz, wzywasz pomocy, aż sąsiedzi nie wezwą pogotowia albo straży.

EWA

A gówno prawda –

ADA

A co było ostatnio?

EWA

Bo ja się źle czułam. Ja się naprawdę źle, okropnie wtedy czułam, ja myślałam, że umieram –

ADA

W szpitalu powiedzieli, że nic ci nie jest. I że wypisali cię od razu na twoje własne żądanie.

EWA

Bo co to był za szpital. Stare babska tam leżały. Ja nie chcę. Ja nie chcę ze starymi babskami.

ADA

Posłuchaj –

EWA

A właśnie, że nie będę słuchać.

ADA

To ja nie będę rozmawiać.

EWA

Nie będę słuchać. Bo to ja muszę tu leżeć, dzień w dzień, od roku, muszę srać pod siebie, więc przynajmniej nie zamierzam słuchać. To jest ostatnia formuła mojej wolności: nie słuchać. Czy wam się to podoba, czy nie, nie będę słuchać. Będę leżeć, srać i nie słuchać.

ADA

Gratuluję.

EWA

Wszystko zasram.

ADA

Brawo.

EWA

A kto mnie doprowadził do takiego stanu?

ADA

Słucham?

EWA

Tak, słuchaj, ty słuchaj. Pytam się, kto mnie doprowadził do takiego stanu.

ADA

Na pewno nie ja.

EWA

Właśnie że ty.

ADA

Posłuchaj –

To nie starość i nie przykucie do łóżka są tą chorobą, która ci doskwiera. To jest choroba, która trawi cię, odkąd pamiętam. Odkąd byłam dzieckiem. Którą widziałam w tobie, kiedy nie miałaś dla mnie czasu, kiedy odesłałaś mnie na wychowanie do obcych ludzi, kiedy bałaś się mojego dorastania, bo byłaś zazdrosna, że w twoim domu pojawiła się kobieta młodsza od ciebie. A ja tego nie rozumiałam. To jest choroba, przed którą uciekłam, bo bałam się, że dotknie również mnie. Bo chciałam założyć normalny dom. W ogóle mieć dom.

EWA

No to mnie zostaw w spokoju, śmierdzącą i parchatą, żebyś się nie zaraziła.

ADA

Nie zamierzam cię zostawiać i nie uważam, że jesteś śmierdząca i parchata. Jesteś starszą osobą, która potrzebuje opieki.

EWA

A ty nie chcesz mi jej zapewnić.

ADA

Zapewniam.

EWA

Gównu, nie opieka.

ADA

Nie chcę, nie potrafię tak rozmawiać.

EWA

Gównu, gównu, nie opieka. Zdychanie.

ADA

Po prostu, to ustaliłyśmy, nie będziemy mieszkać razem.

EWA

Bo mam w sobie chorobę, która ci śmierdzi.

ADA

Bo mamy w sobie chorobę. Widzę ją w tobie i widzę, że jest dziedziczna.

Widzę ją w moim synu.

EWA

Mój kochany wnuczek.

ADA

Tak w moim synu kocham go nad życie ale jest tak samo zły tak samo zepsuty tak samo chory kiedyś nie przeszłoby mi to przez gardło

EWA

Mój kochany wnuczek co tam u Dominiczka

ADA

Ale teraz mówię. To mnie boli. Chociaż nie mam nawet siły na ból. Chociaż nie mam nawet siły płakać.

EWA

To tak jak ja –

ADA

Mamo, dlaczego taka jesteś.

SCENA 7

KSIĄDZ

Umiłowani w Chrystusie Panie bracia i siostry. Piekło. Nawet my, chrześcijanie, mówimy o nim coraz rzadziej. Boimy się tego obrazu. Wydaje nam się śmieszny: grzesznicy smażący się w kotłach, diabły z widłami. Ale czym tak naprawdę jest piekło?

JOLA

Piekło, powiedział ksiądz na kazaniu, to samotność. Piekło, powiedział ksiądz na kazaniu, to nieobecność Boga. Bóg, powiedział ksiądz na kazaniu, jest miłością. Piekło, wynika w równaniu, powiedział ksiądz, jest brakiem miłości.

KSIĄDZ

Piekło jest wyborem danym nam w ramach wolności. Wyborem odrzucenia obecności drugiego. Tym drugim może być Bóg albo może być człowiek. Oczywiście bardzo rzadko jest tak, że piekło wybieramy sami. Że piekło wybieramy świadomie i bezpośrednio. Piekło jest w nas, i wypełnia nas, krok po kroku, jako suma błędów, upadków, zaniedbań. Tego, co w Kościele zwykliśmy nazywać grzechem, ale na co swoje określenia ma również świecka etyka, psychologia, filozofia –

JOLA

Piekło, bardzo ładnie ksiądz powiedział, niektórzy już noszą w sobie.

SCENA 8

JOLA

Pani Ado

ADA

Dzień dobry pani Jolu

JOLA

Pani Ado bo mnie jest strasznie głupio

ADA

Proszę powiedzieć co się stało

JOLA

Ja się boję że pani pomyśli że ja mam coś nie tak z głową

ADA

W życiu bym tak pani Jolu nie pomyślała

JOLA

Już dosyć że Ewa mnie obraża

ADA

Ja wiem pani Jolu przepraszam bardzo za nią

JOLA

Ale mnie nie o to chodzi

ADA

Co się stało

JOLA

Mnie się wydaje że Ewa jest opętana

Pauza.

ADA

Opętana?

JOLA

No nie wiem. Tak myślę. Tak mi się powoli zaczyna składać.

ADA

Ale dlaczego pani myśli, że Ewa miałaby być opętana.

JOLA

Ja wiem, jak to brzmi, pani Ado.

ADA

Proszę mi spokojnie opowiedzieć.

JOLA

No te postaci wszystkie, które ona widzi –

ADA

Wie pani, to raczej jest demencja.

JOLA

No może.

Może demencja –

Ale jak ja z nią rozmawiam, to jej się takie złe oczy zawsze robią.

I ona się cieszy zawsze, jak może na złość komuś robić.

Ona mi ciągle mówi, że mnie nienawidzi.

ADA

Jest mi potwornie głupio –

JOLA

No. Nie trzeba. Niepotrzebnie.

Ona zawsze historie niestworzone wymyśla.

Teraz to ona już komu nie ma opowiadać.

Ale dawniej to ona rozповідаła, że ona wszystkie pieniądze na panią.

Że całe życie pani poświęciła i że teraz tak –

ADA

Pracowała. Odkładała pieniądze. Tego nie można jej odmówić.

JOLA

No nie można.

ADA

Ale ja tak samo pracowałam.

JOLA

Ja wiem, pani Ado.

ADA

Ja po szesnaście godzin nieraz.

JOLA

Wiem, mówiła pani.

No ale ona takie rzeczy opowiada.

I te historie ciągle zmyśla i kłamie, i patrzy, jak tylko dopiec.

ADA

To, pani Jolu, charakter –

JOLA

No ale wie pani

Wie pani ja Pismo Święte wczoraj przyniosłam

I święty obrazek

ADA

Rozumiem.

JOLA

A wściekała się najpierw
Myślałam że się z łóżka podniesie
A ona przecież nie wstaje
Sto dwadzieścia kilo
Jak by się miała podnieść

ADA

No ja wiem że mama nie wstaje

JOLA

Wrzeszczała że mam to wyrzucić
Że nie chce tego widzieć
Jakby nieswoim głosem

ADA

A co potem?

JOLA

No potem to jakby się uspokoiła właśnie. W sensie, że to dobry wpływ na nią miało.
Że spokorniała i już tego dnia nie krzyczała, miła była dla mnie.

ADA

Czyli że pomogło?

JOLA

Pomogło, pomogło. Pani mnie, pani Ado, nie ma za wariatkę?

ADA

No co też pani, pani Jolu, opowiada.

Może faktycznie – może to pomogło. Zobaczymy, co to będzie jutro.

SCENA 9

JOLA

I jak się czujemy?

EWA

Coś mi zaszkodziło.

JOLA

Coś zrobiłaś? Trzeba ci zmienić pieluchę?

EWA

Nie, nic nie zrobiłam.

JOLA

To aż dziwne.

EWA

Mówiłam, coś mi zaszkodziło, mam zaparcie.

JOLA

No ale co ty jadłaś. Wczoraj ci dałam makaron z jabłkiem.

Nigdy nic ci się nie działo po makaronie z jabłkiem.

EWA

W nocy wstałam i zjadłam.

JOLA

Aha. Wstałaś i zjadłaś.

EWA

Tak. Wstałam i zjadłam, głodna byłam.

JOLA

Ewa, ty od roku nie wstawałaś.

EWA

No a teraz wzięłam i wstałam.

JOLA

Nie dałabyś rady otworzyć łóżka. Zabezpieczone jest.

EWA

No jest.

Pauza.

JOLA

Gdzie jest święty obrazek?

EWA

Jaki święty obrazek?

JOLA

Święty obrazek i Biblia, zostawiłam obrazek i Biblię.

EWA

Ja nic nie wiem.

JOLA

Jak nie wiesz. Sama jeszcze krzyczałaś, żeby nie zostawiać.

EWA

Ja nic nie pamiętam.

JOLA

Może przeciąg. Ewa – pamiętasz, złościłaś się strasznie.

Jola schyla się, żeby zajrzeć pod łóżko.

EWA

Żadnego obrazka.

JOLA

Nie ma nic faktycznie.

EWA

Ja coś chcę na przeczyszczenie.

Pauza.

JOLA

Ewa, a co ty właściwie jadłaś?

EWA

No głodna byłam, to jadłam. Co w ręce wpadło, jadłam.

JOLA

Z lodówki?

EWA

Z lodówki, pewnie, że z lodówki.

SCENA 10

Dominik wchodzi do mieszkania Ewy.

DOMINIK

Babcia?

EWA

Jezus Maria. Dominiś kochany.

DOMINIK

Babunia.

EWA

No ja zwariuję. Nikt mi znowu nie powiedział.

DOMINIK

Powinienem był zadzwonić.

EWA

No gdzie zadzwonić. Taka frajda.

DOMINIK

Planowo miałem przyjechać za tydzień. Zakupy ci zrobić, pobyc parę dni, załatwić parę rzeczy.

EWA

Na konferencję –

DOMINIK

O, to ty, widzę, wszystko pamiętasz i kojarzysz.

EWA

No pewnie, że kojarzę i pamiętam, co miałabym nie pamiętać.

DOMINIK

Tak, bardzo ważną konferencję.

EWA

Bo ty w ogóle jesteś ważny.

DOMINIK

Pewnie, babciu. No ale konferencję przesunęli, więc wpadam teraz.

Pauza.

EWA

Czyli na chwilę tylko.

DOMINIK

Ano na chwilę.

EWA

Pewnie matka zakazała ci na dłużej.

DOMINIK

Nie, nic podobnego. Co to w ogóle za pomysł?

EWA

A tak mówię. Bo ona martwi się o ciebie.

DOMINIK

Wiem, że się martwi.

EWA

Ale mi niespodziankę zrobiłeś.

DOMINIK

Miałem przywieźć coś do jedzenia, ale nie zdążyłem.

EWA

Wszystko mam do jedzenia. W ogóle wszystko tu mam, co potrzeba. Siadaj.

DOMINIK

Na chwilę.

EWA

A potem – w przyszłym tygodniu – znaczy przyjedziesz w przyszłym tygodniu?

DOMINIK

Tak – oczywiście – to znaczy mam trochę skomplikowane plany. Z konferencji w konferencję.

EWA

Czyli nie przyjedziesz.

DOMINIK

Nie, nie. Jak nie w przyszłym, to za dwa tygodnie. Ja obiecuję, że przyjadę.

EWA

No dobra. Mój chłopaczek. Mój synek kochany.

DOMINIK

Wnuczek.

EWA

Wnuczek. Chodź tu bliżej, niech się tobą nacieszę.

Dominik podchodzi. Przysiada się.

EWA

No bliżej. Nie brzydź się babcią.

Ewa łapie Dominika za rękę.

EWA

Jak się ma mój były? Twój ojciec?

DOMINIK

To dziadek.

EWA

Ano dziadek.

DOMINIK

Nie żyje przecież.

EWA

No wiem, wiem. Tak mi się powiedziało.

Siedzą przez chwilę, przyglądają się telewizorowi.

DOMINIK

To co, zadzwonimy może do mamy?

EWA

Do naszej Adzi kochanej. To ja zadzwonię.

DOMINIK

No mówiłem mamie, że przyjadę. Przed kwadransiem mówiłem.

EWA

O, córuś moja dzwoni właśnie, odbiorę.

DOMINIK

Mama?

EWA

Tak odbiorę

Halo

Córeńka

No tak kochanie no tak

Siedzimy właśnie z twoim synkiem

Z twoim synkiem kochanym siedzimy

Wziął i mnie odwiedził

Mówię

No

Tak

Zaskoczona pewnie że jestem

Nie wiem co powiedzieć

Dzwoni telefon Dominika. Dominik odbiera.

DOMINIK

Halo, mama?

EWA

To ja kończę.

DOMINIK

W jaki sposób dzwonisz na dwa telefony?

(pauza)

Jak to nie dzwonisz?

Przed chwilą rozmawiałaś przecież z babcią –

(pauza)

Babciu –

Babciu, z kim ty rozmawiałaś?

EWA

No jak to z kim

Z mamą twoją

Z Adzią rozmawiałam

DOMINIK

Jak z mamą

Nie rozmawiałaś

Halo

Halo mamó

Mamo posłuchaj babcia teraz rozmawiała twierdzi że z tobą

Tak przez telefon brzmi to naprawdę jakby prowadziła rozmowę

Ja nie wiem co ja mam myśleć ja nie wiem ja byłem przekonany

Babciu

Mamo poczekaj

Babciu z kim rozmawiałaś –

EWA

No z nim –

DOMINIK

Z kim babciu –

EWA

Z tym no –

Jak on się nazywa –

DOMINIK

Nie wiem babciu może daj mi telefon

Może mi pokaż ja sprawdzę z kim rozmawiałś

Mamo –

Mamo zadzwonię –

EWA

Ja z nim –

Synuś –

Nie męcz mnie, synuś, przynieś mi szklankę wody –

Dominik wychodzi. Ewa podnosi się z trudem, przeskakuje barierkę łóżka i dwoma nogami łąduje na ziemi. Przez chwilę stoi w nieporadnym rozkroku. Idzie dwa kroki w przód.

EWA

Z nim rozmawiałam! Jak on się nazywa!

Upada. Ciemność.

SCENA 11

DOKTORKA

Pani Ewa. Oczywiście ona ma prawie pięćdziesiąt lat. W tym wieku wszystko się może wydarzyć. I, proszę się nie gniewać, ale w tym wieku ciężko kogokolwiek nazwać w pełni zdrowym. Natomiast – jeżeli o to mnie pani pyta – jak na swój wiek miewa się doskonale. Sprawdziliśmy, mózg nie wykazuje zmian wykraczających poza te związane z wiekiem. Żadnych oznak wskazujących przebycie udarów. Żadnych

zmian pozwalających stwierdzić demencję albo chorobę Alzheimera. Innymi słowy – biorąc pod uwagę tryb życia pani Ewy, jej dietę, jej wagę, brak ruchu – można powiedzieć, że to medyczny ewenement. Albo, że pozwolę sobie na taki głupi żarcik, że pani Ewa musiała zawrzeć pakt z diabłem.

JOLA

Musiała, sama pani słyszy, zawrzeć pakt z diabłem. W niej jest coś nieludzkiego. Coś, czego się nie da wytłumaczyć. No bo skąd ona niby czerpie energię. Z ludzi, proszę pani, czerpie. Ona jest jak ten, wampir, znaczy się energetyczny. Ona wręcz w oczach słabnie, jak nie ma kogoś przy niej. A jak się tylko ktoś pojawi, zwłaszcza młody, a zwłaszcza mężczyzna. Jak chwyci. Uścisk jaki ma silny, mówię pani. Pielęgniarsz ostatnio jak był, to ręki nie mógł wyrwać. Aż sam się dziwił. Skąd tyle siły ona bierze, jak się normalnie podnieść nie potrafi. No i energii jak z młodego pociągnie, zaraz inna jest. Oczy tak się jej błyszczą. Rozmowna się staje, apetyt jej wraca. I kojarzy wszystko. Bo tak na ogół to nic. Tylko jak z kogoś pociągnie tej energii, to zaraz – ktoś siły nie ma.

DOMINIK

Halo, mamó. Halo, mi naprawdę jest przykro. Że musiałem wyjechać. I babcię zostawić, ale tam jest lekarz, ja naprawdę musiałem. Ja przyjadę do babci za kilka dni. Przyjadę, słyszysz, obiecuję. Nie mam żadnych planów, wszystkie odwołam – tak – ale muszę kończyć.

RENATA

Zjawisko, które w parapsychologii nazwano wampiryzmem energetycznym, da się z reguły wytłumaczyć konkretnymi mechanizmami psychicznymi, mającymi bardzo rozmaite podłoże. Od różnicy dynamiki w relacjach pomiędzy ekstrawertykami i introwertykami, poprzez kompensowanie własnych deficytów emocjonalnych i poczucia wartości atencją zdobywaną u innej osoby na zasadzie szantażu emocjonalnego, poprzez –

JOLA

Zaraz. Przepraszam, co pani tu właściwie robi?

RENATA

Jestem kuzynką. Ewy, znaczy się. Na co dzień zajmuję się psychologią i psychoterapią. Podejmowanie się diagnozy względem członka własnej rodziny jest czymś, od czego trzeba trzymać się z daleka. Natomiast jasne jest, że język psychologii podsuwa nam pewne schematy interpretacyjne, pozwalające zrozumieć

mechanizmy kierujące zachowaniami innych. Bez odwoływania się do irracjonalnych wyjaśnień z porządku rezerwuaru wyobrażeń religijnych.

DOMINIK

Halo, mamó, ja muszę jednak odwołać. Przepraszam. Muszę odwołać.

ADA

Bez odwoływania się do irracjonalnych wyjaśnień z porządku rezerwuaru wyobrażeń religijnych najprościej byłoby powiedzieć, że mowa o udarach, o demencji, o nieodwracalnych zmianach zachodzących w mózgu.

JOLA

Ale tak się nie da.

ADA

Dominik, tak się nie da.

DOKTORKA

Wykazaliśmy, że to wykluczone.

ADA

Mój mózg. Przez stres, przez ciągły stres fundowany mi przez własną rodzinę, on jest bardziej wyniszczony niż mózg mojej matki, mimo dzielących nas dwudziestu lat. Ja jestem chodzącym kłębkim nerwów, a ona ma się świetnie.

DOKTORKA

Mózg jest oczywiście tajemnicą. Człowiek jest oczywiście tajemnicą.

JOLA

Ksiądz mówił tak właśnie: człowiek jest największą tajemnicą boskiego stworzenia.

DOKTORKA

Człowiek jest dla nas ciągle tajemnicą. W tym wieku wszystko może się pomieszać nawet wtedy, gdy aparatura pokazuje, że mózg działa jak należy.

ADA

Ten akurat mózg nigdy nie działał jak należy.

EWA

Nic, absolutnie nic, nie działa jak należy.

JOLA

No leży. I leży. I leży.

ADA

Ja rozumiem, jak ciężko jest leżeć. Ja się jej nie dziwię.

EWA

Zmuszają mnie, przymuszają, więżą.

ADA

A jak ja się czuję, prosząc, żeby jej nie wypuszczać? Ale ilekroć się ją wypuszcza, upada.

KSIĄDZ

Raz za razem pod krzyżem.

JOLA

Upada, raz w łazience ją znalazłam, raz w kuchni, raz koło łóżka.

KSIĄDZ

Może się wam wydawać, że to nie przystaje do dzisiejszych czasów. Wyświechtany frazes powiedziany przez przedstawiciela skompromitowanej instytucji. Ale ja chcę mówić tylko o tym. O tym, że upadanie jest wpisane w nasze życie. I o tym, że jest w nie wpisane powstawanie na nowo. Że jeśli jest jakiś horyzont – horyzont miłości, przebaczenia, nadziei – jest po co wstawać –

EWA

Nie ma po co wstawać, nie będę wstawała.

JOLA

Podnieś się, sama cię nie dźwignę.

ADA

Pani Jolu, niech sama jej pani nie podnosi. Strzeli pani kręgosłup. Dzwonię po pogotowie.

KSIĄDZ

Sami nie dźwigniemy krzyża. Powiem coś, co może zabrzmieć jak bluźnierstwo. Ale nawet Jezus nie dźwigał krzyża sam. Upadł pod nim trzy razy, potrzebował pomocy. Ciężar, który trzeba nieść samemu, przygniata nawet Boga.

EWA

Bycie samemu, leżenie samemu, gnienie samemu, umieranie samemu.

JOLA

Ja nigdy nie wiem, pani Ado, czy ona specjalnie nie upadła. Czy się nie rzuciła na ziemię. Mówi, że nie może się ruszyć, ale pod głową ma poduszkę, leży na kołdrze z łóżka. No jak to wytłumaczyć?

EWA

A właśnie, że ja będę tu leżała. Na ziemi. Będę się wiła, będę krzyczała, będę zasikiwała i zasrywała wszystko. Aż moja córka weźmie mnie do siebie.

KSIĄDZ

W swoim nieskończonym miłosierdziu Bóg weźmie do siebie – choćby i największego grzesznika.

ADA

Nie wezmę jej do siebie –

EWA

Dopóki mnie nie weźmie do siebie.

Będę wszystko niszczyła, wszystko zabrudzała, ciągle się skarżyła –

Aż będzie musiała.

To moja córka.

KSIĄDZ

Bóg w nieskończonym miłosierdziu weźmie pod swoją opiekę choćby i największego grzesznika, jest jednak warunek –

ADA

Myślałam kiedyś – rodzica kocha się bezwarunkowo.

EWA

Rodzica powinno się kochać bezwarunkowo, a ona co –

JOLA

Pani Ewa o pani straszne rzeczy opowiada –

KSIĄDZ

Warunkiem jest szczerzy żal za grzechy. Warunkiem jest wola poprawy.

ADA

Nie wezmę cię do siebie. Ile razy mówiłaś – ile razy powtarzałaś – że w dupie masz to wszystko – że nudzi ci się – że rzygasz moim życiem – że nie chcesz – że pierdolisz to – przyjeżdżałaś. Wszystko tu miałaś. Wyjeżdżałaś po miesiącu –

EWA

Bo w dupie to miałam. To więzienie –

KSIĄDZ

Bóg w nieskończonym miłosierdziu wybacz nam raz za razem –

JOLA

Nie można, pani Ado, wybacz tak raz za razem –

KSIĄDZ

– ale musi być wola poprawy. W człowieku wola poprawy.

ADA

I obiecasz mi, że będzie teraz inaczej?

EWA

Tak, będzie inaczej.

ADA

Tak, będzie inaczej?

EWA

Tak, jak Boga Kocham.

JOLA

Nie bluźnij, nie Kochasz Boga.

EWA

No klnę się na Boga. Klnę się na własne dzieci. Że lepiej, że inaczej. No Chryste.
Jezu. Nie wytrzymam. Żeby własna córka –

ADA

A ile razy już obiecywałaś?

EWA

Co?

ADA

Ile razy obiecywałaś?

EWA

Ale teraz naprawdę.

ADA

Za każdym razem naprawdę.

EWA

Teraz naprawdę. Jezu.

JOLA

Nie bluźnij, proszę, nie bluźnij.

RENATA

Ja jeszcze na chwilę –

To oczywiście nie jest moja sprawa –

Ja na to wszystko patrzę trochę z perspektywy zewnętrznej –

Z perspektywy obiektywnej, jako wykwalifikowany psycholog –

Ale też jednak z perspektywy wewnętrznej – jako jednak, było nie było, członek tej rodziny –

Ja uważam, że może jednak należałoby zadbać o swoją własną matkę –

Która było nie było urodziła cię Aduś wychowała
Gdyby nie ona gdyby nie jej oddanie
Ewa opowiadała dużo
Wiem przecież że dom który wybudowałaś
Że to wszystko za pieniądze które ona ciężko zarobiła kiedy była w Niemczech czy
nie

ADA

Tak ale –

RENATA

Tak ale
Ano właśnie
Ona tam spędziła ile
Ona tam spędziła dwadzieścia lat swojego życia
Dwadzieścia lat najlepszych z perspektywy energii szans biologii
Zostawiła w kraju przyjaźnie może miłości perspektywy
I co
I to wszystko dla ciebie a to nie była łatwa praca to była ciężka fizyczna praca –

ADA

Tak mi powiedziała
Renata

JOLA

A pani co na to –

ADA

Ja się nie chciałam kłócić
Ja może nawet pomyślałam
Że tak jest faktycznie i że może po prostu ja jestem taka niewdzięczna –

JOLA

Tak Ewa rozpowiadała
Tak wiem pani Ado że z zewnątrz się może wydawać
Że ja sama jak słuchałam
Jak pani nie znałam
Jak Ewy nie znałam
Jak jeszcze nie wiedziałam co Ewa potrafi
No to tak myślałam prawda

Pani się nie gniewa

ADA

Nie gniewam pani Jolu

JOLA

Ano właśnie

ADA

Ale –

Ja sama w tych Niemczech

Pani wie co to znaczy ciężka fizyczna praca

Ja nie twierdzę że matka nie pracowała

Ale ja pracowałam

Pracowałam po dwanaście godzin po szesnaście

Ja rano wstawałam późną nocą wracałam

Nie żeby się skarżyć to praca jak praca

JOLA

Ano to samo właśnie mówię

Że praca jak praca

ADA

Ale ja potrafiłam cały dzień o jednym posiłku

Byle odłożyć byle dla rodziny –

Ewa mniej pracowała więcej wydawała

Jej święte prawo i chwała jej za to

Że w ogóle chciała zarabiać i pracować

I dać na dom i nikt jej tego nie odbierze –

EWA

Dom mi odebrali

Co na niego zarabiałam zabrali

Ja pracowałam ja latami pracowałam

Ja życie poświęciłam i co

I gówno

Gówno gówno gówno

Ja zostaję z niczym

Mieszkania

Mieszkania nikt mi nie odbierze

Póki żyję nikt mnie stąd nie wyrzuci nie odda do domu starców

ADA

Ja do domu jej pani Jolu nie wezmę

Ja już powiedziałam

Ja już proponowałam ja chciałam

Ja ją zabrałam raz drugi zabrałam

JOLA

Wiem pani Ado no wiem jaka jest pani matka

EWA

Halo

Halo córuchna

ADA

Halo halo

Jak się dzisiaj czujemy

EWA

Córuchna

Moja kochana

ADA

Jola dzisiaj była?

EWA

A daj spokój.

Ja tej kobiety po prostu nienawidzę.

ADA

Anioł nie człowiek.

EWA

Pierdołę anioły. Ją też pierdołę.

ADA

Posłuchaj –

EWA

Nie będę –

ADA

Dobrze. Nie słuchaj. Nic nie musisz słuchać.

EWA

Nic nie będę słuchać.

ADA

Ale kto ci pomoże jak nie Jola –
Cud że ona się w ogóle zgodziła żeby ci pomagać
Że przez to jak ty się zachowujesz ona zgodziła ci się pomagać
Że ty ją obrażasz a ona i tak przychodzi –

EWA

Niech nie przychodzi.

ADA

I kto cię nakarmi –

Cisza.

ADA

Kto cię przebierze? Kto ci kupi leki?

EWA

Ty powinnaś.

ADA

Ja już powiedziałam –

EWA

No to niech nikt mi nie kupuje. Niech nikt mnie nie karmi. Zdechnę z głodu.

ADA

Nikt nie chce, żebyś zdychała z głodu.

EWA

Ja chcę zdechnąć z głodu.

ADA

Aha. No to dobrze.

Mogę powiedzieć Joli, żeby nie przychodziła.

EWA

Do domu starców mnie oddajcie.

ADA

Słucham?

EWA

Do domu starców. Tam sobie zdechnę.

ADA

Mówiłaś zawsze, że nie chcesz.

EWA

Teraz chcę. Oddajcie mnie i koniec.

ADA

Potem porozmawiamy –

SCENA 12

EWA

Słyszałaś?

JOLA

Co takiego?

EWA

Słyszałaś, zawsze podsłuchujesz.

JOLA

Nie podsłuchuję, w życiu.

EWA

Rozmawiałam –

JOLA

Z Adą.

EWA

Znaczy się podsłuchujesz.

JOLA

Ty zawsze rozmawiasz z Adą.

EWA

Mała wścibska podsłuchiwiaczka.

JOLA

Ja podsłuchuję, ja podsłuchuję – a ty niby?

EWA

Ja oczywiście, zawsze. Ja muszę wszystko wiedzieć.

JOLA

No dobra, co Ada?

EWA

Ada powiedziała, że chce mnie oddać do domu starców.

JOLA

Na pewno tak nie powiedziała.

EWA

Że odda mnie do domu starców, bo nie chce ci płacić.

JOLA

Ona chce dla ciebie jak najlepiej –

EWA

Spadek chce, mieszkanie.

JOLA

Zadzwoń.

Pani Ado –

ADA

Tak, słucham.

JOLA

Jestem tu z Ewą.

ADA

I jak się ma mama?

JOLA

My tu rozmawiamy –

ADA

Aha.

JOLA

I się tak razem zastanawiamy.

ADA

Tak –

JOLA

No bo ja tu mówię, że pani jej w życiu nie odda do domu starców.

A ona, że to już ustalone –

ADA

Pani Jolu –

JOLA

No?

ADA

No więc jest tak, że Ewa chce się wybrać do domu starców.

EWA

Widzisz. Widzisz, kłamie –

JOLA

Ewa, z tego, co wiem, to nie chce –

ADA

Mówiła mi co innego –

JOLA

I rzeczywiście myśli pani, żeby ją przenieść?

ADA

Nie wiem. Na razie szukamy. Pani Jolu, oczywiście w takim wypadku wszystko byśmy z panią ustalili z wyprzedzeniem.

JOLA

No, no. Rozumiem.

ADA

Ale skoro Ewa chce, nie można jej zabronić. Ewa nie jest ubezwłasnowolniona.

JOLA

No, no, jasne.

ADA

Poda mi pani Ewę do telefonu?

JOLA

Chcesz, Ewa, Adę do telefonu?

EWA

Nie chcę.

JOLA

Mówi, że nie chce.

ADA

No to jak nie chce, to nie chce.

JOLA

No. Ja obiad dam jej teraz i jak coś, to się potem zdzwonimy.

ADA

Dobrze, pani Jolu, dziękuję.

Rozłączają się.

EWA

No i widzisz.

JOLA

Co, Ewa, widzę?

EWA

Że ona chce mnie oddać.

JOLA

Mówiła, że nie chce.

EWA

I ty jeszcze jej wierzysz?

JOLA

Dlaczego miałabym nie wierzyć?

Nie oddałaby cię, gdybyś sama nie chciała, ona cię kocha.

EWA

Nie kocha gdyby mnie kochała

Gdyby mnie kochała wzięłaby mnie do siebie

A nie chciała oddać.

JOLA

Nie chce cię oddać, przecież ja tu przychodzę.

EWA

I widzisz.

I zawsze byle tylko pozbyć się problemu. Byle tylko się wysługiwać.

Ona jest sprytna. I tak robi, że wszyscy jej wierzą.

A ona od początku miała taki plan. Najpierw ciebie zbałamuciła, bo wiedziała, że się nie zgodzisz na oddanie mnie do domu starców. A jak już będę miała dosyć, jak już nie wytrzymam dłużej, to wtedy –

JOLA

No ale, Ewa, nie odda cię bez twojej zgody.

EWA

A co mnie czeka lepszego –

Ona wie, że ja już dłużej nie mogę.

Że jak z córką, pod jej opieką, z wnukiem nie mogę spędzić ostatnich chwil –

To ja w ogóle po co mam – to wtedy wszystko mi jedno –

To ja jakbym już umarła – ja już się poddałam –

JOLA

Źle ci tu ze mną?

EWA

Sama masz córkę – syna masz –
Chciałabyś bez nich zupełnie?

JOLA

No syn ze mną mieszka. Córka odwiedza –

EWA

Widzisz –

JOLA

Ada dzwoni codziennie –

EWA

W dupie mam dzwonienie.

JOLA

No ale po co miałyby cię oddawać, Ewa –

EWA

Taniej jej wyjdzie. Nic wcześniej ci nie mówiła?

JOLA

Co miała mi mówić?

EWA

Głupia jesteś.

(pauza)

Ona to wszystko, mówię, zaplanowała. W państwowym domu opieki mniej zapłaci niż
tobie –

JOLA

Ada mi nie płaci –

Pauza.

EWA

Ja wiem, że ona ci płaci.

Że ona kazała ci tak mówić.

Ty mnie masz tak dosyć, ja ci takie piekło robię, słyszysz, że ty byś sama z siebie nie przychodziła. Ale ty potrzebujesz pieniędzy.

Jola nie odpowiada.

EWA

Dla dzieci, widzisz, dla swoich kochanych dzieci.

My zawsze robimy wszystko dla dzieci, a potem jak na tym wychodzimy.

Ja wiem. I nie dziw się, że ja cię tak traktowałam. Ja oczywiście żałuję. Ty dobra kobieta jesteś. Ale ja to robiłam po to, żeby Ada nie postawiła na swoim. Nie pozbyła się mnie. A tak pozbędzie się i mnie, i ciebie.

JOLA

No to chyba nie tak do końca wygląda –

EWA

Już ty wiesz, jak wygląda.

Tak samo jak ci się wydaje, że ona jest tak jak ty wierząca. Popytaj.

Ona do kościoła dawno przestała chodzić. To ona każdemu opowiada to, co ktoś chce usłyszeć.

Powiedz mi, dlaczego niby Ada się tu nie przeprowadzi? Nie że do mnie. Ale tu do Kalisza chociaż, żeby bliżej miała?

SCENA 13

Noc. Ewa pogrążona we śnie. Jola wkrada się do pomieszczenia. W ręce trzyma krucyfiks, gwoździe i młotek. Podsuwa krzesło do ściany, wchodzi na nie, przybija krucyfiks do ściany naprzeciwko łóżka, na którym leży Ewa, najciszej, jak to możliwe. Schodzi z krzesła. Klęka, robi znak krzyża, wychodzi. Ciemność.

SCENA 14

Jola rozmawia przez telefon ze swojego mieszkania. Pokój Ewy wyciemniony.

JOLA

No i tak pomyślałam, dlaczego ty się nie przeprowadzisz? Nie że do Ewy. Ale do Kalisza. Albo jak nie, to w drugą stronę, znaleźć jej gdzieś blisko ciebie mieszkanie –

ADA

Ja, pani Jolu, próbowałam. Ja mieszkania dwa lata szukałam. Tu że się nie nada, tu że za ciemno, tu że daleko. I że po co ją od siebie zabierać, skoro ona tam ma znajomych –

JOLA

No teraz to już nie ma –

ADA

No teraz to już nie ma –

Ja myślałam – po co przesadzać drzewo z korzeniami.

Ja to się w drugą stronę nie bardzo mam jak przeprowadzić. Tu praca. Tu syn do szkoły chodził. Męża już nie mam, ale teściami się opiekuję.

Pewnie, żeby się dało –

Ale powiem pani szczerze –

JOLA

No –

ADA

Jakby tak było, że bym tu miała Ewę pod nosem, to by się tak skończyło, że ona by przyszła, przyjechała nawet taksówką, że niby to na obiad, że niby na telewizję. A potem rzuciłaby się na podłogę. Powiedziała, że nie wstanie. I tak by została. I robiła wszystko, żeby mścić się na mnie. Bo o to, że ona leży, że się nie rusza, nie wini siebie – nie wini starości – ona mnie wini – i ma żal do mnie.

JOLA

A to wiem, a to pani Ewa powtarza faktycznie –

ADA

Czyli tak mówi?

JOLA

Ano mówi. Że życia przez panią nie ma.

ADA

No i sama pani widzi.

JOLA

No. I że jak ją pani prędzej czy później weźmie do siebie – to takie pani zrobi piekło, że pani popamięta –

ADA

Tego się właśnie boję.

JOLA

No to jest – przepraszam, że ja tak o pani matce – to jest zły – to nie jest dobry człowiek –

ADA

Ma swoje lata. Ma swoje prawa. Ale matka jest ciężka.

JOLA

A z domem starców?

ADA

Z domem starców – ja nie powiem, że się nad tym wcześniej nie zastanawiałam –

JOLA

Aha.

ADA

Czy lepiej by jej nie było. Czy by się nią profesjonalnie nie zaopiekowali. Ale to zanim panią jeszcze o pomoc poprosiłam.

JOLA

No Ewa mówiła, że chce ją pani –

ADA

Ja pani przysięgam, że teraz ten temat wrócił, bo ona powiedziała –

Ja nie wykluczam –

Cieężko to powiedzieć –

Oczywiście ja zakładam, że może przyjść taki moment.

Wie pani, pani Jolu. Teraz jeszcze idzie jej pomóc. Przebrać. Nakarmić. Na drugi bok jakoś się z pani pomocą obróci. Ale nie oszukujmy się, będzie coraz słabsza. Siły już jej raczej nie wrócą, chociaż daj Boże –

JOLA

Ano daj Boże –

ADA

Ale możliwe, że będzie w końcu potrzebowała profesjonalnej opieki. W sensie – takiej, której ani ja, ani pani jej nie zapewnimy –

JOLA

Rozumiem.

ADA

No i wtedy to faktycznie będzie się trzeba zastanowić. Ale Ewa nie jest ubezwłasnowolniona.

JOLA

Ano to samo mówiła.

ADA

Mnie wmawiała teraz, wracając, że chce do domu opieki – a pani –

JOLA

– że to pani chce ją wysłać do domu starców.

ADA

Tu inaczej, tu inaczej. Ja się boję, że jej się ciągle zmienia. Że powie, że tak chce, a za tydzień trzeba ją będzie wyciągać. Bo wycofa zgodę.

JOLA

Czyli że zostaje –

ADA

Tak, pani Jolu, zostaje. I pani, jeżeli tylko ciągle chce i może –

JOLA

No ciężko jest, powiem szczerze –

ADA

Ja wiem. Ja rozumiem. Ja pani zawsze jestem wdzięczna.

JOLA

No.

ADA

Gdyby cokolwiek miało się zmienić, pani pierwsza będzie wiedziała –

JOLA

Z pieniżkami trochę ciężko.

ADA

Ja rozumiem.

JOLA

Ja powiem szczerze, ja gdzie indziej mogłabym więcej zarabiać –

Ja tak pomyślałam – pani Ado – miesięcznie tysiączek by się jeszcze przydał.

ADA

Tysiączek.

JOLA

No.

ADA

Pani Jolu –

Ja oczywiście rozumiem. Ale proszę mnie też zrozumieć. Ja muszę się zastanowić, czy mnie jest na to stać.

JOLA

No, no.

ADA

Ja mam rachunki do zapłacenia. Sama mieszkam. Zarabiam właściwie w tej chwili minimalną krajową.

JOLA

No, rozumiem.

ADA

Czy możemy się umówić, że dam pani znać do końca tygodnia, jak to przeliczę, ile mogę pani dorzucić? I jeżeli pani oczywiście chce i może, to byłabym wdzięczna, żeby do końca tygodnia przychodzić –

Ale przychodzić po tej dotychczasowej stawce –

JOLA

No ja się zastanowię –

ADA

Do jutra czy mi mogłaby pani dać znać –

JOLA

No spróbuję.

ADA

Dobrze, dziękuję.

JOLA

No, to ja kończę, pani Ado.

ADA

Dobrze.

JOLA

Ja muszę do kościoła na osiemnastą, nie byłam jeszcze dzisiaj.

ADA

Oczywiście.

JOLA

Pani to, zdaje się, mówiła, na dziewiętnastą chodzi –

ADA

Chodzę.

JOLA

Ja jak w internecie szukałam, to tam u pani mszy w parafii nie ma na dziewiętnastą.

ADA

Patrzyła pani –

JOLA

No.

ADA

Ja chodzę do parafii obok, pani Jolu. Bo nasz proboszcz to trudny jest, chociaż nie powinnam tak mówić.

JOLA

No, no, rozumiem. To ja dam znać do jutra.

SCENA 15

Jola wchodzi do pokoju Ewy. Wciąż panuje tu ciemność.

JOLA

Ewa?

Ewa, co się stało?

Ewa, jesteś tutaj?

EWA

No jestem, jestem.

JOLA

Korki chyba wysadziło.

EWA

Myślałam, że nie przyjdiesz.

JOLA

Rozmawiałaś z Adą?

EWA

Nie.

JOLA

Bo my się trochę pokłóciłyśmy.

EWA

Wiem.

JOLA

No a skąd niby, jak nie rozmawiałyście?

EWA

Tak się składa, że ja wiem różne rzeczy.

JOLA

Ale pomyślałam, że przyjdę.

Odgłos starej, włączającej się lodówki.

JOLA

Oho. Chyba prąd wrócił.

Zapala się światło. Łóżko szpitalne Ewy jest podniesione wysoko, prawie pod sufit – tak daleko, jak tylko pozwala na to wysięgnik. Pozrywane są zabezpieczające je taśmy. Krzyż, który zawiesiła w nocy Jola, leży rozbity na podłodze. Jola stoi przez chwilę osłupiała. Potem podchodzi do łóżka, wciska obsługującego je pilota. Łóżko powoli i chwiejnie zjeżdża do normalnej wysokości. Jola siada przy Ewie. Długo milczą.

EWA

Dudni.

JOLA

Co dudni?

EWA

No dudni. Coś dudni. Nie słyszysz?

JOLA

Ja nic, Ewa, nie słyszę.

EWA

Jezus Maria, ja już nie wytrzymam.

JOLA

Ja cię tyle razy prosiłam – żeby nie przyzywać imienia pańskiego nadaremno.

EWA

A to jest nadaremno? To wcale nie jest nadaremno.

JOLA

Można tylko jak człowiek się modli.

EWA

No to ja się modlę, modlę się, żeby tak już nie dudniło.

JOLA

Ale jak nawet nie jesteś wierząca –

EWA

To niewierzącej nie wolno się modlić? Zakaz jest? A może właśnie to wasz Pan Bóg doceni, że ja się modlę do niego.

JOLA

Pewnie, że doceni. I może ci trochę rozumu wróci. Tylko że się modlić trzeba szczerze, i z szacunkiem, i nie nadaremno.

EWA

Chryste Panie, no ja nie mogę tego dudnienia.

JOLA

Ja niczego, Ewa, nie słyszę. Normalnie jest. Może tobie w uszach –

EWA

Bo ty głucha jesteś.

JOLA

Tak, głucha jestem widocznie. Nie dość, że głupia, nie dość, że z ciemnogrodu, nie dość, że robię źle wszystko, źle sprzątam, źle gotuję, to jeszcze jestem głucha.

EWA

No nie obrażaj się już. Co ja ci powiem.

Jola milczy.

EWA

Wątróbkę jak ugotujesz, to dobra. Ale głucha to ty naprawdę jesteś.

JOLA

No a dobra, no a co ci tak dudni?

EWA

No dudni coś, dudni, ja nie wiem, co dudni.

JOLA (*śluchając*)

No czekaj. Faktycznie coś jakby.

EWA

No to ty mi powiedz. Ty lepiej ode mnie słyszysz.

JOLA

Mówiłaś przed chwilą, że jestem głucha.

EWA

Ja jestem głucha. Ja już nic nie słyszę. Ty to masz końskie zdrowie, nie opowiadaj głupot.

JOLA (*śluchając*)

W rurach jakby.

EWA

Jak strasznie smutno, tak jakoś rozpaczliwie. Tego wytrzymać nie idzie. No nie idzie. Ja tego nie mogę. Serce mi zaraz pęknie, ja wcale nie chcę tego słuchać.

JOLA

Co ja ci poradzę, Ewa, jak to w rurach.

EWA

Nie, to nie rury.

JOLA

Rury, Ewa.

EWA

No nie rury. Wiesz, do czego to jest podobne?

JOLA

Nie wiem, Ewa, ty mi powiedz –

EWA

Nie no, ty.

JOLA

Jak ja, skąd mam wiedzieć, co ci to przypomina.

EWA

No to, wiesz –

JOLA

Nie wiem –

EWA

Jezus Maria, mam to na końcu języka.

No –

Powiedz mi –

JOLA

Życie.

EWA

O, to właśnie.

Jola podchodzi od Ewy, chwytając dłoń za nadgarstek, wychodzi.

SCENA 16

DOMINIK

Halo, halo, mammo?

Cisza.

DOMINIK

Mamo, jesteś tam?

ADA

Tak, jestem.

DOMINIK

Mamo, mammo, posłuchaj.

Ja dzwoniłem i się nagrywałem.

Bo tak wyszło, że zmieniły mi się plany.

ADA

Wiem.

DOMINIK

I że ja nie mogłem odwiedzić babci. I nie odwiedzę teraz babci. Ale potem ją odwiedzę. Dobrze? W porządku?

ADA

Wszystko jedno.

DOMINIK

Mamo, mnie się wszystko sypie.

Cisza.

DOMINIK

Mamo, ja cię przepraszam? Czy ja mogę przyjechać?

ADA

Możesz. Zawsze możesz.

DOMINIK

I będziesz?

ADA

Będę.

DOMINIK

Obiecujesz?

ADA

Obiecuję.

DOMINIK

No to ja już jadę, mamo. Dziękuję.

Dziękuję i przepraszam.

Nawet nie wiesz, jakie to dla mnie ważne.

Ja myślę –

Tak, jak myślę, że teraz to wszystko się zmieni.

Teraz to już wszystko będzie inaczej całkiem wyglądało, obiecuję –

Rozłączają się. Ada podnosi walizki i wychodzi.

SCENA 17

Pokój Ewy. Ewa leży na łóżku, przed działającym, ale wyciszonym telewizorem. W drzwiach staje Szatan.

SZATAN

Dzień dobry.

EWA

Wituś?

SZATAN

Nie.

EWA

Wituś, ty mnie nie odwiedzałeś chyba ze sto lat. Ty zapomniałeś w ogóle, że masz żonę.

SZATAN

Nie jestem Wituś.

EWA

A. Pokaż się. No ładny chłopiec z ciebie.

SZATAN

Dziękuję.

EWA

To kim ty jesteś.

SZATAN

Szatanem.

EWA

No może być.

SZATAN (z rozbawieniem)

Może być?

EWA

Tak. Dobra.

(głaszcze Szatana po ręce)

Trochę przypominasz mojego męża. Ja się z nim rozwiodłam, jak dwadzieścia trzy lata miałam. I potem już nie wyszłam za mąż.

Szatan nie odpowiada. Też głaszcze Ewę po rękach.

EWA

Przystojny był. Ty jesteś przystojny.

Za mąż potem nie wyszłam. Ale wielu mężczyzn miałam.

Siedzą.

EWA

A teraz jestem samotna, wiesz?

SZATAN

Wiem.

EWA

Dzieci mnie nie odwiedzają. Chciałam, żeby któreś wzięło mnie do siebie. Siedem ich mam. Ale nie weźmie, żadne.

Siedzą. Szatan nie przestaje głaskać jej po dłoniach.

EWA

Czy ty w ogóle istniejesz?

Szatan kładzie się na łóżku, zwiija w kłębek, przytula do Ewy.

EWA

Czy ja w ogóle istnieję?

SZATAN

Oboje jesteśmy samotni. Wszyscy są zawsze samotni.

Ciemność.